

REDAKCJA

Plac Katedralny № 4. Adres Telegraficzny: WILNO.—KURJER. Skrzynka pocztowa № 122. — Telefon № 129.

KURJER LITEWSKI

ADMINISTRACJA

Plac Katedralny № 4 Otwarta od 10 — 5 wieczór. W niedziele i święta od 9—10 1/2 rano. Skrzynka pocztowa № 122 — Telefon № 129

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY I LITERACKI

Wychodzi codziennie rano, oprócz dni poświęconych.

Wydawnictwa rok czwarty.

CENY OGŁOSZEŃ:

Nadesłane za jeden wiersz garmentowy w tekście, lub jego miejsce 1 rub. Ogłoszenia na 1-ej stronie za jeden wiersz garmentowy lub jego miejsce 50 kop. Reklamy za jeden wiersz garmentu lub jego miejsce 30 kop. Nekrologi za jeden wiersz poetu lub jego miejsce przed tekstem 50 kop., po tekście 30 kop. Ogłoszenia zwoływane za jeden wiersz poetyczny lub jego miejsce 15 kop. Drobnego ogłoszenia za jeden wyraz poetyczny 3 kop., najmniejsze 30 kop.

WARUNKI PRENUMERATY

Table with 4 columns: W WILNIE, Z PRZESŁANKĄ POCZTOWĄ, Z AGRAWICĄ, and monthly rates for annual, half-year, and quarterly.

Za dołączenie prospektów do „Kurjera” 7 rub. od tysiąca, oprócz opłaty pocztowej.

Ogłoszenia „Kurjer” drukuje tylko w języku polskim.

Ogłoszenia przyjmują się tylko do godz. 3-ej popołudniu.

REDAKTOR

WOJCIECH BARANOWSKI.

KIEROWNICZKA LITERACKA ELIZA ORZESZKOVA.

SEKRETARZ REDAKCJI LUDWIK ABRAMOWICZ.

Numer pojedynczy 5 kop.

Rękopisy i listy w sprawach redakcyjnych prosimy adresować: Do Redakcji „Kurjera Litewskiego” w Wilnie. — Ogłoszenia, oferty i listy w sprawach prenumeraty prosimy adresować: Do Administracji „Kurjera Litewskiego” w Wilnie.

Numer pojedynczy 5 kop.

„THE PHENOMEN” Arcydzieła sztuki.

Po za programem: Jego Cesarza Mość i Następca Tronu raczą próbować pożywienia żołnierskiego. Caraskie Siolo. Święto pułkowe lejbgwardji grenadierów i uralskiej sotni. — OTEllo — murzyn z Wenecji, tragedia Szekspira. — Ćwiczenia T-wa Sokół w Pradze. — Opera „Mignon”. — Opera „Piękna Helena” i inne. — Wieczorem dwa wspaniałe święteczne przedstawienia o g. 7 1/2 w. i o 9 1/2 wiecz. Ceny miejsc od 22 k. do 1 rb. 60 k. Łoże 4.40. Bilety nabywać można wcześniej w kasie teatralnej od godz. 3-ej, w święta zaś od 12 w poł. — Szeregiły w programach.

WYSTAWA „DZIECKO” WYSTAWA

W dniu 17 b. m. wydajemy specjalny numer „Życia Ilustrowanego”, poświęcony wystawie „DZIECKO”. Ogłoszenia do tego numeru przyjmują się do dnia 14 b. m. w administracji „Kurjera Litewskiego” plac Katedralny № 4.

Teatr Polski. We wtorek d. 12 sierpnia 1908 r.

W OGRODZIE PO-BERNARDYŃSKIM 306a

„Pospolite ruszenie”

komedja Abrahamowicza i Ruszkowskiego

Jutro „Ulani Księcia Józefa”.

TEATR-CYRK. Prospekt Ś-to Jerski, vis-à-vis Sąd. 283a

O. Z. SUSŁOWA

Dziś d. 12-go sierpnia odegrana będzie

Natałka Potławka” | O godz. 11 walka.

W piątek 15 sierpnia I występ Kaweckojej „Wesoła wdówka”.

Dyrekcja 44a. Telefon 304.

Sala koncertowa ogrodu Botanicz. A SZUMANA. Telefon 304.

Codzieli koncerty pierwszorzędnych artystów. Początek o godz. 10 wiecz.

EGZAMINA WSTĘPNE

W Kowieńskim prywatnym gimnazjum

T. ADAMCZYKA

odbywać się będą dla wstępujących do klasy przygotowawczej (wyższej i niższej), I, II, III i IV, od 18 do 23 sierpnia wnieście, od g. 10 rano do g. 3 po poł. — Dla wstępujących do klasy V, która otwarta będzie od 1 września, 27 i 28 sierpnia, od g. 10 r. do 3 po poł. — Zapisy przyjmują się codziennie oprócz niedziel i świąt, od g. 10 rano do 2 po poł., w kancelarii programowym, tam również prosimy adresować listy z podaniami. 3-2-934a

MIŃSK LIT. SZKOŁA DENTYSTYCZNA

Lekarzy-dentystów

M. KUDZINOWICZ i R. KAPŁANA

Otwarcie I i III semestru we wrześniu r. b. Zapisy od 22 lipca r. b.

Prawa szkół dentyst. Petersburga, Warszawy 10-8-283a

LECZNICA PRYWATNA

z lekami stałymi i dla kobiet

szpitala wojennego

Kierca E. Wysockiej - Gringhauz.

NOWE KANTORY

„Kurjera Litewskiego”

Prenumeratę i ogłoszenia do „Kurjera Litewskiego” po cenach redakcyjnych przyjmują i pojedyncze numery sprzedają:

Głębokiem, Lidzjo, Libawo, Miławo, Parafianowie, Święcjanach, Nowo-Swicznach, Wilejco

p. W. Miadziołko, Szok, J. Stajn, Księg. L. Lipy, Knitto, Szpyrkowicz, R. Cymbulski, Ap. Bujniowicz

Ap. Bujniowicz

Ap. Bujniowicz

Ap. Bujniowicz

WOLNA TRYBUNA.

O sprawiedliwości.

Niedawno poczęły wychodzić w Wilnie nowy tygodnik „Litwa”. Poświęcony miał być niły pokójowy dla dańców społeczeństwa litewskiego. Wobec ciągłej wasni dwóch plemion, oddawna oczekiwany organ wrzekomu ugodowy, redagowany w języku polskim, zdawał się być wyrazem tych inteligentnych kół, które odczuwały brak jakiegos platformy dla wzajemnego poznania się, porozumienia się, oraz wyjaśnienia tych nagromadzonych barykad społecznych. Między innymi i ja przagnęłam organ ten podtrzymać, lecz niestety spotkał mnie żądów ogromny.

O kresło prezydenta.

W Stanach Zjednoczonych toczy się już w całej pełni walka o kresło prezydenta potężnej Unji. W walce tej biorą udział cztery stronnictwa: republikańskie, których kandydatem jest Taft; demokratów, których kandydatem jest Brjanem; dalej niedawno przez Hearsta utworzona „partja niezawisłości”, która mianowała kandydatem swoim Hysena i wreszcie stronnictwo socjalno-demokratyczne. Ostatnie wybrało pierwotnie kandydatem na prezydenta znanego z zesłańców strajkujących agitatora Prestona, który obecnie znajduje się w więzieniu, skazany na kilkoletnią karę za popełnienie podczas tych strajków zabójstwo. Gdy atoli Preston odmówił przyjęcia kandydatury, zamianowano na jego miejsce Gillhausa z Nowego Jorku, pod warunkiem, że jeśli zostanie wybrany, poruczy utworzenie rządu Prestonowi. Lecz socjalno-demokratci sami nie spodziewają się zwycięstwa. Rozważniejsi wśród nich liczą jedynie na to, że ich kandydat otrzyma około miliona głosów. Tymczasem liczbą wszystkich obywateli wyborców w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej, dochodzi obecnie do piętnastu milionów, z których conajmniej dwadzieścia do trzydziestu milionów stanowią w Urny wyborczej. Zatem do zdobycia krzesła prezydenta potrzeba około siedmiu milionów głosów.

REFORMA SZKOŁY ŚREDNIEJ.

W ministerjum oświaty opracowany jest projekt reformy szkoły średniej. Projekt ten, po wypracowaniu, wniesiony zostanie do Rady ministrów dla aprobaty, potem zaś dopiero złożony zostanie Dumie. Zamierzono utworzyć szkołę średnią trzech rodzajów: 1) dwa języki starożytno i jeden obowiązkowy nowożytny 2) dwa języki nowożytno i w starszych klasach jeden starożytny; 3) francuski i niemiecki obowiązkowe i z wyboru uczących się jeden z języków starożytnych lub też angielski. W reformowanej szkole zamierzono również poświęcić więcej miejsca naukom matematycznym i przyrodniczym.

Wielka sztuka.

znal — szczególnie po polsku, lub po litewsku; nie było bowiem nacenczas kwestji ani językowych, ani narodowych — wytworów czasów późniejszych. Kosciół zaś oświecał naród na drodze tylko prawd religijnych, nie wdając się w politykę wcale. Rok 63 położył tamę naszemu narodowemu życiu — oddzielił i odosobnił dwie epoki: i gdy pierwszej — przedpowstaniowej, kazano umierać, tej drugiej — popowstaniowej otwarto uświadomienia, państwowego podwoje. Kto znał następnie warunki szkolne w czasach wolnościowych, ten przyznać musi, że przynus do litewskiego na Litwie nie było wcale — wyłączone oczywiście język państwowy. Ziemiański nasi w ostatnich czasach zakładali przeważnie szkołyki z językiem wykładowym litewskim, rzadka tylko tworząc takie z wykładem polskim tam, gdzie tego sam lud się domagał, lub gdzie na wielkich przestrzeniach rozkładają się okolice szlacheckie, w których dźwiatw ciemną i ubogą uświadomienia było potrzeba w oczystym ich języku. Lecz szkółki te, jak wiadomo, istniały tylko lat parę, a więc nie mogły przez tak krótki przedział czasu wynarodowić nikogo. A jeżeli dziś, tu i ówdzie po kosciołach na Litwie rozbrzmiewa język polski, to dowodem jest tego, że on tam chyba potrzebny na różni z językiem litewskim, w miejscowościach, gdzie lud polski nie rozumie. I widać, że polskosc nie była idea pochlanijająca i niwelująca — dorobek cywilizacyjny litewski, skoro z tych dawnych ścieżyn jego powtworzyły się szerokie gościńce, pracy i narodowego uświadomienia, po których litwini dziś kroczą całemi szeregi, znacząc ślady swej kultury, która objęła wszystkie dziedziyny ich życia. Tyłko, że jak charakter narodu jest twardy i surowy, tak też i wszelka mowa jego potrąca ostre zgryzoty, pomiąjając wszelkie miękkie dźwięki i tony, godząc zawsze zarzutom, jeżeli nie w czyny, to choć w zamiary, wrogie polskiej narodowości — szeregowej swej hegemonji nad krajem, w imię jakiegos odwiecznej spólnoty. W czasach tak gorącej roboty społecznej dla jutra naszego, trudno już dziś odtwarzać zamierzele dzieje, lub odgadywać kierunki dawne myśli narodowej. A jednak tu spotyka się zarzut uczyniony duchowieństwem polskiemu, że zniszczeniem pogąństwa na Litwie w dawnych wiekach zadalo cios kulturze litewskiej. Jest to chyba równoznaczne temu, co słyszeliśmy przed paru laty z ust jednego z bardziej inteligentnych litwinów, który powiadał, że jeśli ma być nauka polska dla dzieci litewskich, to lepsza jest żadna. A więc chyba zostawić należało naród litewski i w poganimie i ciemnocie, niżli do tej pracy przyłożyć by się miała ręka polska! Oczywiście, jak każdy naród polski, tak również i litewski miał swoja właściwa kulturę. Z postępowaniem czasu i rozwojem narodów niewolno stare bogi zastąpione bywały nowymi, ale również urządzenia społeczne i państwowe; to rzecz powszechnie znana, bo nie w miejscu nie stoi, — zatem i wprowadzenie tak waznego czynnika, jak chrześcijaństwo w życie narodu, musialo oddziałać i na cały ustrój jego, bo w czasie owej religja była wszystkim, podporządkowując sobie naukę wszelką i wiedzę śoisłą. A duchowieństwo owczesne było głównym kierownikiem państwowego życia, — to też pojęciem dzisiejszem nie możemy mierzyć zasad i czynów wieków już dawno minionych. Możemy zaznaczyć tylko tę obłąrzymia różnicę przeżytych dzieł, ten ogromny postęp nie tylko znaczący wiekami, ale nawet na tak krótką motę, jaka przedziela jedno pokolenie od drugiego.

Prasa rosyjska.

Rozmowa z Guzkowem. „St.-Petersb. Ztg.” ogłasza rozmowę z p. A. Guzkowem, w której leader październikowców omówił szereg kwestji bieżących. Przedewszystkiem p. Guzkow dotknął kwestji zjazdu październikowców. „Nasz zjazd — mówił — zgrupował się podczas sesji parlamentarnej i zajmio się wszystkim sprawami, jakie znajdują się na porządku dziennym. Zjazd naszej partji oczekuje wielkiego i waznego zadania, a mianowicie obrona wolności sumienia w państwie. Z moją inicjatywą, narada moskiewska wzięła do kwestji do programu zjazdu. Sklonio mnie do tego zachowanie się zjazdu, którego rozprawy i rezolucje sprzeciwiają się zasadom postępu. Być może, iż rząd zważa się wobec działalności zjazdu. Nietolerancyjne uchwały jego mogą wywołać w kołach rządowych pewnego rodzaju złudzenie optyczne. Jednakże zjazd misjonarski nie przeszcza Dumy. Ogromna większość Dumy oprze się ciemnym knowaniom zjazdu.” Dalej p. G. mówił o perspektywach polityki wewnętrznej: „Na horyzoncie politycznym zjawiają się nowe chmury. W pewnych kołach wciąż jeszcze nie chcą się pogodzić z faktem nieuniknionym. Nie porzucano tam jeszcze myśli, aby zalać się z działalnością prawodawczą Dumy. W kołach tych zamierzają w najbliższej przy-

mana - o odszkodowaniu za kalectwo. 2) Diewozenko z zarzadem kolei Lib-Rozniewskiej - o sumy należne; 3) Jasnińskiego z Szumskim - o przywrócenie własności; 4) P. Dombrowskiego z J. Dombrowskim i Arankiem - o grunty; 5) Lubinowicza i Jachimowicza - o zakończenie procesu; 6) wykonawców testamentu J. Klatza z A. Klatcem - o wzajemnych pretensjach.

Z PROWINCYJ.

Obywateli o pomoc dla ofiar klęski gradowej. Dnia 2 (15) lipca r. b. straszną klęską żywiołową dotknęła mieszkanców gminy Łosznickiej, położonej w powiecie borysowskim w gub. mińskiej.

ZABORU PRUSKIEGO.

O katedrę arcybiskupią. Sprawa obsadzenia arcybiskupstwa w Poznaniu zajmuje się znowu narodo-liberalna 'Rheinisch-West Ztg.', która niedawno pisała o kandydatrach katedry kanonika Sander i O. Nazarjusza.

Władka, ob. Emanuel Obrapalski, ob. Mirosław Michałowica, ob. Kazimierz Boczkowski, ob. Helena Zebrowska, ob. Mirosław Jawolicki, fabr. Fryderyk Szefer, ob. Tadeusz Marjan Sławinski, leśn. Brich Gieling, ks. Jan Wojciechowski, rad. kol. Dymitr Szirows, ob. Edmund Iwaszkiewicz.

Zjazd katolików słowiańskich w Pradze.

Po konferencji praskiej, po kongresach studentów, przemysłowców i pedagogów słowiańskich w Pradze, przysłała kolej na zjazd katolików słowiańskich, mający odbyć się w stolicy czeskiej, między 24 m. sierpnia a 2-imi września r. b.

Skład Bomb.

Yfylla. W Kutaisie przy ul. Iwanowskiej ujawniono skład bomb i materiałów wybuchowych; aresztowano kilka osób.

Echa mińskie.

Osobliwości Mińska. Kiedy przed kilku dniami spodziewaliśmy się gościć u nas Orzeszkową, w programie przyjęcia, między innymi było projektowanie pokazanie znakomitej powieściopisarki naszych osobliwości.

ZIEMIĘ POLSKIE.

O katolickim i polskim pochodzeniu tej budowli świadczą pozostałe do dziś dnia polskie tablice grobowe (do połowy zastonięte futryną przebudowaną tambour'u), choć nad głównym wejściem, wewnątrz rozkład i wreszcie dzwon 'Świętej Trójcy', ofiarowany w XVIII stuleciu przez 'rajców mińskich'.

KRÓLESTWO POLSKIE.

Arzyżczy w rodzinie cesarskiej. W Zywcu, w dn. 5 sierpnia r. b., w dzień urodzin cesarza i za zezwoleniem cesarza, odbyły się w zamku arzyżczyński arcyksiążki Realy, córki arcyksięcia Karola Stefana, właściciela dóbr Żywieckich, z ks. Hieronimem Radziwiłłem z Balic.

GALICJA.

Zaręczyny w rodzinie cesarskiej. W Zywcu, w dn. 5 sierpnia r. b., w dzień urodzin cesarza i za zezwoleniem cesarza, odbyły się w zamku arzyżczyński arcyksiążki Realy, córki arcyksięcia Karola Stefana, właściciela dóbr Żywieckich, z ks. Hieronimem Radziwiłłem z Balic.

TRANZAKCJE BANKU WŁOŚCIANSKIEGO.

Petersburg. Od dnia 3 listopada roku 1905 do dnia 1 lipca 1903 r. włościanański Bank ziemski pozwolił na zakupienie na swój rachunek, 4986 majatków, ogólnego obszaru 5,451,775 dziesięcin, na sumę rubli 596,931,510 rb.

Redaktor WOJCIECH BARANOWSKI.

Advertisement for 'Odbol' pills. It features an illustration of a person and text describing the benefits of the pills for various ailments. The text mentions 'Bezsprzecznie najdoskonalsze piłkowanie' and lists symptoms like cholera and stomach issues.

